

Sygn. akt I PK 132/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Zbigniew Hajn

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa W. T.
przeciwko Publicznemu Gimnazjum w P.
o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 maja 2016 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w S.
z dnia 30 grudnia 2014 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka W. T. wystąpiła z pozwem przeciwko Publicznemu Gimnazjum w P., domagając się uznania za bezskuteczne i niezgodne z prawem wypowiedzenia

umowy o pracę i przywrócenia jej do pracy na poprzednich warunkach oraz zasądzenia wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Sąd Rejonowy w E. wyrokiem z dnia 2 września 2014 r. przywrócił powódkę do pracy w pozwanym gimnazjum na warunkach pracy i płacy sprzed wypowiedzenia. Z ustaleń tego Sądu wynikało, że powódka rozpoczęła pracę w zawodzie nauczyciela 1 września 1986 r. w Szkole Podstawowej w G. W dniu 4 października 2000 r. nadano jej stopień nauczyciela mianowanego. Z dniem 1 maja 2005 r. powódka na własną prośbę na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 2014 r., poz. 191 ze zm.) została przeniesiona do pracy w Publicznym Gimnazjum w P. na stanowisko kierownika świetlicy. W dniu 31 sierpnia 2005 r. powódka otrzymała stopień nauczyciela dyplomowanego. Z oceny pracy powódki uzyskanej w dniu 19 czerwca 2012 r. wynikało, że dobrze wykonuje swoje obowiązki. W dniu 12 października 2012 r. powódka otrzymała „nagrodę dyrektora” za wzorowe wykonywanie obowiązków oraz aktywne uczestnictwo w realizacji zadań dydaktyczno - wychowawczych i organizacyjnych. W dniu 17 stycznia 2013 r. Rada Pedagogiczna pozwanego gimnazjum podjęła uchwałę nr 4/2013 zatwierdzającą kryteria wyboru nauczycieli do zwolnienia lub ograniczenia zajęć wynikających ze zmian organizacyjnych w szkole. Przyjęte kryteria stanowiły: nabyte prawa emerytalne, kwalifikacje zawodowe nauczyciela, rodzaj zawartej umowy o pracę, stopień awansu zawodowego, długotrwała nieobecność nauczyciela dezorganizująca pracę szkoły, wypełnianie obowiązków pracowniczych oraz ocena faktyczna umiejętności dydaktycznych, osiągnięć nauczyciela w wychowaniu i opiece, zaangażowanie nauczyciela w pracę na rzecz szkoły, staż pracy w danej placówce, czas zatrudnienia jako nauczyciela danego przedmiotu, sytuacja rodzinna i życiowa nauczyciela. Kolejną uchwałą Rady Pedagogicznej nr 14/2013 z dnia 29 sierpnia 2013 r. przyjęto statut szkoły, a w jego § 25 postanowiono, że „Publiczne Gimnazjum w P. prowadzi świetlicę szkolną dla potrzeb uczniów, która jest czynna od 7:00 do 15:20. W świetlicy przebywają uczniowie, którzy dojeżdżają do szkoły, ze względu na czas pracy rodziców pozbawieni są opieki wychowawczej, czekają na realizację zajęć pozalekcyjnych, nie uczestniczą w zajęciach religii, etyki swojego oddziału, w przypadku nagłej nieobecności nauczyciela nie mają

zapewnionego zastępstwa”. Z § 5 statutu wynikało zaś, że: „Statut jest najwyższym prawem na terenie gimnazjum i wszystkie przepisy prawa wewnątrzszkolnego muszą być z nim zgodne. Dokonywanie zmian w statucie następuje przez nowelizację Statutu - uchwałą Rady Gimnazjum, a jeśli nie funkcjonuje, uchwałą Rady Pedagogicznej”. Pismem z 24 maja 2013 r. dyrektor pozwanego gimnazjum odwołał powódkę z dniem 1 września 2013 r. ze stanowiska kierownika świetlicy z powodu likwidacji stanowiska pracy. Pismem z dnia 7 maja 2014 r. na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela wypowiedział natomiast powódce stosunek pracy z zachowaniem ustawowego okresu wypowiedzenia, jako przyczynę wskazując zmiany organizacyjne, zmiany planu nauczania uniemożliwiające dalsze zatrudnienie powódki. W zawiadomieniu z dnia 16 kwietnia 2014 r. skierowanym do MOZPO NSZZ „Solidarność” o zamiarze wypowiedzenia stosunku pracy powódce i innym nauczycielom jako przyczynę wypowiedzenia wskazano likwidację klas sportowych i likwidację oddziału klasowego.

Sąd Rejonowy stwierdził, że w złożonym powódce oświadczeniu o wypowiedzeniu pozwany jako podstawę rozwiązania stosunku pracy powołał art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, tj. zmiany organizacyjne - zmiany planu nauczania. Dopiero w toku postępowania odwoławczego dyrektor pozwanego gimnazjum wyjaśnił, że powyższe zmiany związane są z likwidacją świetlicy i w związku z tym powódka jako nauczyciel nauczania początkowego nie może być w dalszym ciągu zatrudniona w gimnazjum. Sąd uznał wobec tego, że wskazana w wypowiedzeniu przyczyna, jak również przyczyna wskazana w piśmie skierowanym do organizacji związkowej w trybie art. 38 k.p., były nierzeczywiste, bowiem wypowiedzenie powódce umowy o pracę było związane z likwidacją świetlicy w pozwanej szkole.

Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.) wynika, że szkoła publiczna zobowiązana jest do realizacji zadań statutowych do których między innymi, należy zapewnienie uczniom możliwości korzystania ze świetlicy. Szczegółowa regulacja prawna w zakresie funkcjonowania świetlicy szkolnej została określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz.U. Nr 61, poz. 624 ze zm.), załącznik nr 3 - Ramowy statut publicznego

gimnazjum. W ocenie Sądu Rejonowego, dyrektor szkoły odpowiedzialny był za realizację zadań statutowych i nie mógł samodzielnie podjąć decyzji o likwidacji świetlicy, gdyż taka decyzja naruszałaby przepisy ustawy o systemie oświaty. Sąd pierwszej instancji wskazał, że nie nastąpiła nowelizacja statutu szkoły, która uwzględniałaby likwidację świetlicy, a z korespondencji prowadzonej z Kuratorium Oświaty nie wynikało, by potwierdzono definitywną likwidację świetlicy w pozwanej szkole. Ponadto 26 rodziców uczniów pozwanej szkoły złożyło wniosek o pozostawienie świetlicy szkolnej oraz kontynuację prowadzenia tych zajęć przez powódkę. Zgodnie z art. 67 § 3 w związku z § 6 ustawy o systemie oświaty, pozwana szkoła w takim wypadku obowiązana jest zapewnić zajęcia świetlicowe dla uczniów, którzy pozostają w szkole dłużej ze względu na: czas pracy rodziców - na wniosek rodziców, organizację dojazdu do szkoły lub inne okoliczności wymagające zapewnienia opieki w szkole. Wskazując na całokształt tych okoliczności, Sąd Rejonowy w oparciu o art. 45 § 1 k.p. przywrócił powódkę do pracy w pozwanym gimnazjum na warunkach pracy i płacy sprzed wypowiedzenia.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację pozwanego gimnazjum uznał, że częściowo zasługiwała ona na uwzględnienie wobec zasadności podnoszonych zarzutów dotyczących zmiany okoliczności funkcjonowania świetlicy w pozwanym gimnazjum.

Sąd drugiej instancji zgodził się z oceną dokonaną przez Sąd Rejonowy, że formalnie przyczyna wypowiedzenia powódce stosunku pracy nie istniała w momencie składania jej oświadczenia o wypowiedzeniu. W dacie wypowiedzenia świetlica w pozwanym gimnazjum była przewidziana w obowiązującym statucie szkoły. Podzielając pogląd o prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego, Sąd odwoławczy uznał za zasadny wniosek dowodowy zawarty w apelacji pozwanego gimnazjum dotyczący zmiany okoliczności sprawy wobec podjęcia w dniu 22 września 2014 r. przez Radę Pedagogiczną pozwanego gimnazjum uchwały nr 2/2014/2015 w sprawie wprowadzenia zmian w statucie szkoły. Zgodnie z § 1 pkt 1 tej uchwały, zmianie uległ rozdział 4 statutu szkoły, między innymi, w związku z uchynieniem § 25, który regulował kwestie związane z działaniem świetlicy. Świetlica została formalnie zlikwidowana od dnia 22 września 2014 r., po wcześniejszym uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Rodziców. Sąd Okręgowy wskazał, że o tych

okolicznościach Sąd pierwszej instancji nie miał wiedzy, gdyż rozstrzygnięcie o przywróceniu powódki do pracy zapadło w dniu 2 września 2014 r. W związku ze zmianą statutu i formalną likwidacją świetlicy stan faktyczny nie pozwalał natomiast na przywrócenie powódki do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy. Sąd Okręgowy uznał, że w tych okolicznościach uwzględnienie powództwa o przywrócenie do pracy jest niemożliwe, gdyż zajmowane przez nią uprzednio stanowisko nie istnieje już w pozwanej szkole.

Z tych względów Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 30 grudnia 2014 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że na podstawie art. 45 § 2 k.p. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 11.818,26 zł tytułem odszkodowania.

Od powyższego wyroku skargę kasacyjną wywiodła powódka. Zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości, zarzuciła naruszenie:

- art. 45 § 2 k.p. – przez jego błędną wykładnię, tj. przyjęcie, że likwidacja stanowiska pracy powódki dokonana w trakcie procesu sądowego w sposób sprzeczny z przepisami prawa uzasadnia brak możliwości i celowości przywrócenia pracownika do pracy; a także przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że nie ma możliwości przywrócenia powódki do pracy na warunkach pracy i płacy sprzed wypowiedzenia umowy o pracę;

- art. 45 § 1 k.p. – przez jego niezastosowanie i orzeczenie o odszkodowaniu w miejsce zgłoszonego przez powódkę roszczenia o przywrócenie do pracy;

- art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez niedostateczne uzasadnienie zaskarżonego wyroku, przejawiające się zwłaszcza w pominięciu w uzasadnieniu wyroku oceny części materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz w niewskazaniu przez Sąd przyczyn, dla których odmówił wiarygodności i mocy dowodowej dowodom przedstawionym przez powódkę w postępowaniu w drugiej instancji, a tym samym niewskazanie w uzasadnieniu skarżonego wyroku szczegółowych ustaleń w kontekście możliwości i celowości przywrócenia powódki do pracy, co nie pozwala powódce na jakąkolwiek polemikę w tej kwestii, a świadczące, że wyrok zapadł bez należytego zbadania przez sąd istotnych dla sprawy okoliczności, a nadto że nie jest możliwa jego kontrola w instancji kasacyjnej;

- art. 382 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie przez sąd drugiej instancji dowolnej, jednostronnej, wybiórczej i niepełnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w konsekwencji uznanie, że przywrócenie powódki do pracy na warunkach pracy i płacy sprzed wypowiedzenia jest niemożliwe i tym samym uzasadnia zmianę zaskarżonego wyroku, pomimo iż przedstawione przez powódkę w postępowaniu odwoławczym dowody świadczą o celowości i możliwościach organizacyjnych przywrócenia powódki do pracy na poprzednich warunkach pracy i płacy.

Opierając skargę na takich podstawach, powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez orzeczenie o przywróceniu powódki do pracy, a także o zasądzenie od strony pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego.

Strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powódki kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie podnieść należy, że skargę kasacyjną rozpoznano na posiedzeniu niejawnym, a nie na rozprawie, o co wносиła skarżąca, ponieważ wniosek o rozpoznanie skargi na rozprawie może być uzasadniony wyłącznie występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398¹¹ § 1 k.p.c.), zaś powódka jako okoliczność uzasadniającą przyjęcie skargi do rozpoznania wskazała oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Nie sformułowała zatem żadnego zagadnienia prawnego. Sąd Najwyższy nie dopatrył się także innych względów, które mogłyby przemawiać za rozpoznaniem skargi kasacyjnej w tej sprawie na rozprawie, wobec czego nie uwzględnił wniosku skarżącej w tym przedmiocie.

Odnosząc się natomiast do zarzutów kasacyjnych, wskazać trzeba na wstępie, że według art. 45 § 1 k.p., który do stosunku pracy nauczyciela znajduje zastosowanie z mocy art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela, pracownikowi zatrudnionemu na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, któremu

wypowiedziano umowę o pracę w sposób nieuzasadniony lub z naruszeniem przepisów o wypowiedaniu umów o pracę, przysługują alternatywne roszczenia o uznanie wypowiedzenia za bezskuteczne, a jeśli umowa uległa rozwiązaniu - o przywrócenie do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowanie. Przepis art. 45 § 2 k.p. w związku z art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela pozwala natomiast sądowi pracy nie uwzględnić zgłoszonego w pozwie żądania przywrócenia do pracy i w jego miejsce orzec o odszkodowaniu, lecz tylko wtedy, „jeżeli ustali”, że przywrócenie do pracy byłoby niemożliwe lub niecelowe. Zwrot „jeżeli ustali” użyty w wymienionym przepisie wskazuje jednoznacznie, że przyznanie pracownikowi innego roszczenia niż przez niego wybrane, jest wyjątkiem, którego dopuszczalność zależy od ustalenia, iż przywrócenie do pracy byłoby niemożliwe lub niecelowe. Jak zauważył Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 marca 1999 r., I PKN 641/98 (OSNAPiUS 2000 nr 11, poz. 416), znaczenie pojęcia „ustali” wymaga od sądu przeprowadzenia postępowania dowodowego w odpowiednim zakresie. Nie jest dopuszczalne formułowanie przez sąd ocen jedynie na podstawie twierdzeń stron. Gdyby bowiem ustawodawca dopuścił taką możliwość, zamiast zwrotu „jeżeli ustali”, użyłby zwrotu „jeżeli uzna”. Kryteriów oceny niemożliwości lub niecelowości uwzględnienia żądania pracownika w zakresie przywrócenia do pracy sąd pracy powinien zatem poszukiwać przede wszystkim w ustaleniach faktycznych, tylko bowiem odwołanie się do ocen powiązanych ściśle z podłożem faktycznym sprawy może stworzyć przeciwwagę dla przedstawionych w pozwie przesłanek zasadności żądania powrotu na dotychczas zajmowane stanowisko pracy.

W wyroku z dnia 23 czerwca 2010 r., II PK 6/10 (LEX nr 619630) Sąd Najwyższy stwierdził, że o możliwości zastosowania art. 45 § 2 k.p. każdorazowo powinny być uprzedzone strony, po to by mogły przedstawić one swoje stanowiska co do niemożliwości lub niecelowości uwzględnienia żądania przywrócenia do pracy zwolnionego pracownika. Podobna myśl pojawia się też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2009 r., III PK 69/09 (LEX nr 529773). Wyrażono w nim pogląd, że ustalenie, iż uwzględnienie żądania pracownika przywrócenia do pracy na poprzednich warunkach jest niemożliwe lub niecelowe, następuje zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności, a sąd nie ma obowiązku prowadzenia w tym zakresie

postępowania dowodowego z urzędu. Do sądu pracy należy natomiast ocena, czy w konkretnej sprawie spełnione są przesłanki zastosowania art. 45 § 2 k.p.

Skoro orzeczenie o roszczeniu innym niż dochodzone przez pracownika jest wyjątkiem od reguły związania sądu żądaniem pozwu, przepis art. 45 § 2 k.p. należy interpretować ściśle. Ocena w tym zakresie powinna zmierzać do wyjaśnienia, na ile w świetle okoliczności konkretnej sprawy restytucja rozwiązanego lub przekształconego stosunku pracy jest realna i czy reaktywowany w wyniku wyroku sądowego stosunek pracy w jego dotychczasowej postaci ma szanse na prawidłowe funkcjonowanie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r., II PK 276/10, LEX nr 949027).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostały wypracowane ogólne wytyczne oceny roszczenia o przywrócenie do pracy z punktu widzenia kryterium „możliwości” i „celowości” dalszego zatrudnienia pracownika. Przyjmuje się, że ocena tego roszczenia w aspekcie przesłanek „możliwości” i „celowości” dalszego zatrudniania pracownika powinna uwzględniać takie okoliczności, jak: rodzaj przyczyny wypowiedzenia definitywnego lub zmieniającego, podstawa orzeczenia o przywróceniu do pracy (bezzasadność zarzutów czy też naruszenie przez pracodawcę wymagań formalnych obowiązujących przy wypowiedaniu umów o pracę), skutki mogące wyniknąć dla jednej lub drugiej strony z przywrócenia pracownika do pracy lub z zasądzenia na jego rzecz odszkodowania (konieczność ponownego rozwiązania przez pracodawcę stosunku pracy, zwolnienia dobrze pracujących pracowników, możliwość odrodzenia się sytuacji konfliktowej w zakładzie pracy, pozbawienie pracownika okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia pewnych uprawnień itp.). Niemożliwość lub niecelowość wydania orzeczenia o przywróceniu pracownika do pracy uzasadniają zatem okoliczności wiążące się z jednej strony z funkcjonowaniem zakładu pracy, z drugiej zaś - z pewnymi, nawet niezawinionymi okolicznościami dotyczącymi osoby pracownika, najczęściej jednak z jego na tyle nagannym postępowaniem, że powrót do pracy tegoż pracownika byłby niewskazany (wyroki Sądu Najwyższego z 10 października 2000 r., I PKN 66/00, OSNP 2002 nr 10, poz. 235 i z dnia 18 marca 2008 r., II PK 258/07, LEX nr 846571).

Jak słusznie podnosi skarżąca, Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie prezentuje pogląd, że likwidacja stanowiska pracy w sytuacji, gdy zadania związane z tym stanowiskiem są nadal realizowane w zakładzie pracy nie może być uznana za podstawę stwierdzenia niemożliwości przywrócenia pracownika do pracy na poprzednich warunkach. Taka sytuacja może być rozpatrywana tylko w kategoriach celowości lub niecelowości przywrócenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 kwietnia 2003 r., I PK 154/02, LEX nr 81394, czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2006 r., I PK 56/06, LEX nr 218527).

Sąd drugiej instancji, ustalając że nastąpiło formalne zlikwidowanie świetlicy szkolnej w pozwanym gimnazjum, nie dociekał i nie rozważał, czy zadania związane z funkcjonowaniem świetlicy szkolnej są nadal realizowane przez stronę pozwaną, a jeżeli tak, to w jakiej formie, pomimo przedstawienia przez powódkę dowodów na okoliczności dotyczące wprowadzenia w pierwszym semestrze roku szkolnego 2014/2015 zajęć dodatkowych typu „zajęcia sportowe”, czy „zajęcia czytelnicze”. Pomijając kwestię zgodności z prawem likwidacji świetlicy szkolnej (ocena, czy uchwała dotycząca takiej likwidacji jest zgodna z prawem oraz dokonywana jest we właściwym trybie, należy do kognicji sądów administracyjnych, a nie sądu pracy; por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia z dnia 25 listopada 2014 r., III PK 11/14, LEX nr 1652400), niewątpliwie należało poczynić ustalenia odnośnie do tego, czy takie zajęcia dodatkowe miały zastępować zajęcia świetlicowe celem stwierdzenia, czy zadania ciążące na powódce są nadal realizowane u strony pozwanej, co ma podstawowe znaczenie w kontekście możliwości i celowości przywrócenia jej do pracy. Należało przy tym mieć na względzie, że szkoła gimnazjalna ma obowiązek zapewnić zajęcia opiekuńczo - wychowawcze dla uczniów, którzy pozostają w szkole dłużej ze względu na: czas pracy rodziców - na wniosek rodziców; organizację dojazdu do szkoły lub inne okoliczności wymagające zapewnienia opieki w szkole (por. art. 67 ust. 3 w związku z art. 67 ust. 6 ustawy o systemie oświaty). To natomiast, że przyczyną likwidacji świetlicy szkolnej nie był brak potrzeby zapewnienia opieki uczniom pozostającym dłużej w szkole, wynikać może z petycji rodziców, na którą powołała się powódka i który to dowód również nie został oceniony przez Sąd odwoławczy.

Sąd drugiej instancji rozpoznaje w postępowaniu apelacyjnym „sprawę”, a nie „apelację” (ta cecha odróżnia postępowanie apelacyjne od postępowania kasacyjnego), wobec czego jego obowiązkiem jest po pierwsze, rozpoznanie sprawy w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.), po drugie zaś, wydanie orzeczenia na podstawie materiału procesowego zgromadzonego w całym dotychczasowym postępowaniu (art. 382 k.p.c.) i po trzecie danie temu wyrazu w treści uzasadnienia wyroku (art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.). Dopiero łączne spełnienie tych warunków pozwala na stwierdzenie, że postępowanie apelacyjne w sprawie toczyło się prawidłowo.

W postępowaniu Sądu drugiej instancji z pewnością doszło do naruszenia art. 382 k.p.c. Instytucja apelacji pełnej ma odzwierciedlenie również w treści art. 382 k.p.c., zgodnie z którym Sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Nakaz orzekania w postępowaniu apelacyjnym na podstawie całego materiału zebranego w postępowaniu toczącym się w obu instancjach nie jest ograniczony jedynie do obowiązku rozważenia całego materiału dowodowego sprawy. Pojęcie „materiału”, użyte w art. 382 k.p.c., należy rozumieć szerzej, jako „materiał procesowy”, a więc - poza przeprowadzonymi dowodami (materiałem dowodowym) - także pozostały materiał procesowy, na który składają się twierdzenia i oświadczenia stron, zarzuty przez nie podnoszone i składane wnioski. Przez pominięcie zebranego materiału należy zaś rozumieć niezajęcie co do niego stanowiska przez sąd (pominięcie przy dokonywaniu ustaleń oraz nieuwzględnienie w ramach dokonywanych rozważań). Jak już zaś powiedziano, Sąd Okręgowy pominął cały materiał procesowy, świadczący zdaniem powódki, o faktycznej realizacji przez stronę pozwaną pomimo formalnej likwidacji świetlicy zajęć typu świetlicowego, uniemożliwiając tym samym kasacyjną kontrolę prawidłowości zaskarżonego wyroku pod kątem zastosowania art. 45 § 2 k.p.

Tym samym doszło też, jak słusznie zarzuca skarżąca, do naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c., zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej zupełnie wyjątkowo, mianowicie tylko wtedy,

gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera wszystkich koniecznych elementów bądź zawiera tak oczywiste braki, które uniemożliwiają kontrolę kasacyjną. Uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie nie spełnia wymogów konstrukcyjnych, albowiem pomija całkowicie część materiału dowodowego, nie poddając go jakiegokolwiek ocenie i nie czyniąc na jego podstawie żadnych ustaleń, co uniemożliwia Sądowi Najwyższemu kontrolę prawidłowości orzeczenia w kontekście możliwości i celowości przywrócenia powódki do pracy.

Sąd Najwyższy przyjmuje też w swoim orzecznictwie, że o prawidłowym zastosowaniu prawa materialnego można mówić dopiero wówczas, gdy ustalenia stanowiące podstawę wydania zaskarżonego wyroku pozwalają na ocenę tego zastosowania. Tym samym brak stosownych ustaleń uzasadnia zarzut skargi kasacyjnej naruszenia prawa materialnego przez niewłaściwe jego zastosowanie, co w niniejszej sprawie dotyczy zarzutów naruszenia art. 45 § 1 k.p. i art. 45 § 2 k.p.

Na koniec zasygnalizować trzeba potrzebę zbadania przez Sąd Okręgowy przy ponownym rozpoznaniu sprawy podniesionego przez powódkę w skardze kasacyjnej stwierdzenia odnoszącego się do przywrócenia w pozwanej szkole świetlicy, poczynając od roku szkolnego 2015/2016 oraz okoliczności towarzyszących ewentualnemu ponownemu utworzeniu świetlicy celem stwierdzenia, czy jej likwidacja z dniem 22 września 2014 r. nie została dokonana wyłącznie dla potrzeb niniejszego postępowania.

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. i art. 398²¹ w związku z art. 108 § 2 k.p.c.).